ITINERARIS LITERARIS PEL PENEDÈS

Al llarg de la tardor de 2009 han tingut lloc tres itineraris pel Penedès, en concret a Vilafranca, el Vendrell i Vilanova. Fer un itinerari literari és una manera molt agradable de percebre uns textos que moltes vegades poden restar en un llibre en un racó de biblioteca o en un full color de sèpia a l'hemeroteca. L'eix que vertebrava aquests itineraris era els segles XIX i XX, a l'entorn de l'esclat de la renaixença, seguint pel modernisme i el noucentisme. Ara bé, cada indret presenta un enfoc, un color, un to diferents, d'acord amb el material que vincula autors i territori.

És molt interessant destacar que el paisatge urbà pot dibuixar un contorn per entendre molt bé els seus autors i el seu context; per exemple, a Vilanova, a l'entorn del Teatre Principal i la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer, es pot parlar de la renaixença vilanovina i dels seus autors: Pers, Mimó i Raventós, Víctor Balaguer, o evocar, a la plaça de les Cols, el poeta Manuel de Cabanyes, el cantor sense llengua.

L'itinerari pel Vendrell permet reconstruir tota l'època d'Àngel Guimerà i els seus companys Jaume i Ramon Ramon i Vidales, també Joan Ramon i Soler, i entendre que l'itinerari no solament serveix per il·lustrar alguns indrets, sinó el pes que va jugar el Vendrell en la renaixença: l'edició del diari barceloní, ni que fos per poc temps, *La Renaixensa*, la celebració dels Jocs Florals al desaparegut Teatre Tívoli o un important míting de La Unió Catalanista.

Les veus dels qui llegeixen els textos o dels guies que van explicant serveixen per redescobrir el passat que és molt sovint desconegut i sembla que sigui imperceptible. Els camins que segueixen els itineraris són diferents a cada lloc i, d'aquesta manera, també ajuden a entendre aspectes urbanístics. El de Vilanova seguia una ruta des de l'interior cap a mar, d'aquesta manera a la Rambla Principal es parlava del modernisme i es parlava d'E.C. Ricart i de "Themis". Mentre que al Vendrell s'optava per una ruta circular, amb carrers estrets i placetes amb algun teatre desaparegut, i a l'edifici noucentista de la casa Socias es llegia el famós poema de Josep Carner d'aquella vila regalada que feia *"olor de garrofa i vi novell"*.

L'itinerari també permet introduir tipologia textual diferent: a Vilanova es va llegir una carta de Santiago Rusiñol, des de París estant, a don Víctor Balaguer. O bé al Vendrell, una crítica teatral d'allò més sucosa o un succés de la societat de l'època. L'itinerari és caminar, badar, escoltar i comentar. També recordar alguna foto que ajuda a visualitzar l'època, per exemple, l'homenatge del poeta Manuel de Cabanyes al 1933, a la platja de Vilanova, amb un text d'Eugeni d'Ors. I acabar els itineraris amb petits tastos, posem pel cas, a Vilanova amb pelaietes fregides, amb un text de J.A Ricart i Forment, *Vilanova ran del mar*. I envoltats de poesia i art amb les escultures del jardí del Museu Fenosa, al Vendrell, bo i assaborint bufats i cava.

L'itinerari vilafranquí tenia com a base una selecció de textos d'autors com Josep Pla i Josep M. de Sagarra, que es van fixar en aspectes concrets de la geografia penedesenca, però

també reivindicava la personalitat d'autors penedesencs que van fer camí en els àmbits de la literatura catalana, sovint poc coneguts, com és el cas de Lluís Via, sense deixar d'esmentar els autors locals que han centrat la seva atenció en la pròpia geografia urbana. Tot això en espais que van de la renaixença al modernisme, el noucentisme literari o la literatura de l'etapa republicana fins a la postguerra, i comptant amb la veu d'una colla de joves rapsodes i l'acompanyament musical d'uns joves intèrprets musicals.

Cada itinerari permet descobrir els estrats que homes i dones han sedimentat amb el pas del temps i les veus d'autors de la literatura que han quedat oblidades, perquè moltes vegades els edificis ja no existeixen, però sempre ens queden les paraules.